

DÖRT MEHMET EMİN

—
Türk
Edebiyatı
Roman
—

Tahir Musa Ceylan

Tahir Musa Ceylan, 1956 Çanakkale/Yenice doğumludur. 1986 yılından itibaren *Sanat Olayı*, *Hürriyet Gösteri*, *Düşün*, *Edebiyat ve Eleştiri*, *Ünlem*, *İle*, *Akatalpa*, *Kitaplık* ve *Varlık* başta olmak üzere çeşitli dergilerde şiirleri yayımlandı. Bütün şiirlerini *Depresyonun Şiiri I-II* (1988-2004), *Aşka İnanası Geliyor* (2013), *Ölü ve Kötü* (2023) ve *Hayalet Huyları* (2025) isimli beş kitapta topladı.

İlk romanı *İç i Yoksul* 2005 yılında yayımlandı. Romancılığını *Kestane Kıranında Kadınlar* (2008), *Yarım Adamın Aşkları* (2009) *Elli Yıl Sonra Kül* (2010), *Bir Zamanlar Bakırköy* (2011), *Kız Böcekleri* (2014), *Diri Aşk* (2019) ve *Hipomania* (2023) ile sürdürdü. Ceylan halen Üsküdar Üniversitesi Felsefe Bölümü öğretim üyesidir.

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN KİTAPLARI

Hipomania

Diri Aşk

Kızböcekleri

DÖRT MEHMET EMİN

Yazan: Tahir Musa Ceylan

Editör: Sema Çubukçu

Yayın hakları: © 2026 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Şubat 2026 / ISBN 978-625-8593-05-1

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı ve sayfa uygulama: Yeşim Ercan Aydın

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Dört Mehmet Emin

Tahir Musa Ceylan

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Ceylan Ailesi için...
TMC

Mehmet Emin Erkan, gelinlik kızların gecedan kırıp bıraktığı tütün öbeklerini yüklemeye giden öküz arabasının tepesinde Balıkesir'e doğru geçecek Magirus'a yetişmek için şoseye inme derdindeydi. Kasnak meşesi döşeli göz gözü görmez orman, kurdunu henüz döküyor, kıpçağını yeni uyandırıyor, dallar sallandıkça dökülen damlaların ıslak rayıhası insanı boğuyordu. Yorgundu; gece uyumamış, dağlarda ateşböcekleriyle yol bularak Eğriboz Yalağı'ndan su indirmiş, saatlerce güneşi yemekten eprilmiş tütün fidelerine cansuyu vermişti. Deliçal Dağı'nın vadilerinde ateşböceklerini eline alıyor, böcekler korkudan ateşini söndürüyor, o vakit dağların derinlikleri kaynar zift gibi balkıyan karanlığa gömölüyordu. Sonra ateş tekrar yanıyor, yüzü sabır ve karanlıkla eskimış genç adam, sülük izi gibi kıvrılan Deliçal Dağı'nın patikalarında silginin sildiği bir nokta olup kayboluyordu. Bir seferinde ateşböceği ışığını yakmamış, o da olduğu yerde tek adım atmadan kalmıştı. Yüzündeki ılıklik ile karanlık ne muhteşem ikiliydi! O zamanlardan birinde bacağına bir yılan sarılıp da koca dağda yalakların suyundan başka ses duyulmaz olunca Mehmet Emin Erkan pantolonuna işemiş ve yılan kasığından aşağı kuru toprağa dönüp yeni bir kurban aramaya gitmişti. Bir yılanla ten tene kalmanın soğukluğu, sidiğın ılıklığı ve yüreğinin altını bile eriten sıcaklığı... Onun içinde o gün üç dakikada üç mevsim dönmüştü.

Güneş, şimdi ateş tilkisi rengini almıştı. Yolun iki tarafındaki meşeler, ışığı görünce palamutlarını açıyor ve kurumuş toprağa makineli tüfek gibi takırdayarak pelit sıkıyordu. Söbü meyveler toprağı deliyor, delemiyor, toprak bir meşeye daha gebe kalmamak için direniyordu. Varsa yoksa hep savaş... Mehmet Emin Erkan'ın vakti geldiğinde ziraatçı olması bu savaşı anlamak içindi. Pelitlerin yarılmak, meşelerin büyümek, üzümlerin olgunlaşmak, çiçeklerin arıları başına toplamak için verdiği milyar yıllık savaş anlamaya yolunda bir yıldır uzaklıkla, parasızlıkla, bazı gecelerde uykusuzlukla benzer bir savaş veriyordu. Her yenilgide pelitlerde olduğu gibi yeniden deniyor, her zaferde güneşi görmüş filiz misali yeniden şahlanıyordu. Klorofille nebatat, kanla hayvanat, kırbaçla at... Kimisi bin, kimisi milyon yıllık evliliklerdi.

Delikanlının acelesini anlasa da arabacı öküzünü yormak istemiyor, ucu bizli değnekle hayvanı dürtter gibi yapıyor ama kızcılık dalının ucundaki çivi kalın deriyi hiçbir darbede delmiyordu. Buranın köylüsü eş dost, hısım için hayvan telef etmez; insanın kahramanı olma pahasına hayvanının celladı olmazdı. Hiçbir köyde ne cellatlık için birbirine azgınca sağlanan üstünlük ne kahramanlık için kılıç boyu boşluk vardı; malını ve kendini koruyan herkes yaptığı her şeyde o yüzden küstahça da olsa haklı bulunurdu.

Ölüler yurdu Kuytu Yuva'dan geçerken, öküzler dahil dört başı uyku basmış, ne hikmetse uykusunda öküzler yürümeye, arabadakiler oldukları gibi oturmaya devam etmişlerdi. Bazı şeyler tabiatın elinden çıkmış evliyaların kerametine göre harekete başlamıştı. Ayaklarıyla yürümüyor, kışkılarıyla oturuyorlardı da, havada duruyorlardı sanki. Bir zaman sonra çaya vardıklarında hayvanlar havadan suya düşer gibi oldu, soğuk

suda irkilerek arabayı öne doğru yürütmeyi bırakıp sağa sola sallandılar. Mehmet Emin Erkan, “Ne oldu öyle?” diye sorunca köylü, bin yıllık bilgi olarak “Evliyalar” deyip bıraktı. Mehmet Emin Erkan arkasını soracak, öğrenmeden bırakmayacak oldu, fakat köylünün toprak ve sudan öte konularda dilini ısırmaması nedeniyle konuşmayı fazla uzatamadı. Köylüler korkularını hep bir dağla karşılaşarak edinmişlerdi, köşeye sıkışmadıkça Tanrı’ya karşı günah işlemezlerdi.

Çayı geçtiklerinde yüzler şoseye doğrulmuştu; çakıllı çay sınırdı, köyün bittiği sınır. Adam ilk kez mantığını kullanarak hanidir aklındaki soruyu sordu:

“Sen okumuş adamsın Mehmet Emin; buradaki ölüler, cennetlik cehennemlik diye ayrılmış mıdır şimdiden?”

Mehmet Emin Erkan, bir köylünün okumuşa ihtiyaç duymasından heyecanlanarak cevap verdi: “Yok o ayrım kıyametten sonra yapılacak, o zamana kadar ölüler sükût yatıyor, en uzun uykuyu onlar uyuyor.”

“Öyle mi, babamı gömdük beş yıl evvel, rahmetli ne halde kim bilir.”

“Allah rahmet eylesin, dördüncü yılda et kalmıyor, iskelete dönüyor ölüler.”

Mehmet Emin Erkan’ın, her şeyi takır takır söylemesi ürktülmüştü adamı, “Kitaptan öğrenen sağlam öğreniyor” dedi ve konuşmayı daha fazla ilerletmedi. Kitabın bilgisi onun tecrübe etmediği başka bir dağdı.

Hayvanların mahmurluğu gitmiş, araba iki kat hıza erişmişti. Yüzü ustura bileyecek kalınlıkta bir köseleyle örtülü köylü, kasketin kalağını kaldırıp yüzünü Deliçal Dağı’ndan sıyrılarak gelen rüzgâra bırakmıştı. Yüzü havadaki nemle bir yol yumuşamadan ayarını bulmuyor, kafasının içinde her

daim bir sıkıntı yüzüyordu. Onda her şeyi hayra yorma çilesi vardı, özellikle Kuytu Yuva'ya yaklaştığında... Gençliğinden beri kar olsun kış olsun, ilkbaharda köye ilbahar kokuları dolsun, hep sıkılırdı. Bunun üstüne bir de çocuk sıkıntısı çekmemek için başkaları gibi dört tane yapmamış, bir oğlanla yetip on dört isim koymuştu.

Kedi köpek, at eşek dahil her canlı Kuytu Yuva'yı geçtikten sonra keşilemeden bir rüzgâr yaratacak kadar hızlı giderdi. Şimdi öküzler ve insanlar da aynı şeyi yapmış, bir sigara içimi zamanda şoseye inmişlerdi. Mehmet Emin, tütün dizilen bir kınnapla düğüm üstüne düğüm atılarak bağlanmış çuvalı ve üzerinde, iki köşesinden basılmış yamuk bir dörtgen motifi bulunan tahta bavulu kaparak; fırlayıp bir tapınak yolu gibi uzanan iki taraflı çınar ağaçları arasında hayli mesafe alsa da virajı henüz dönmemiş otobüsün şoförüne dikiz aynasından kendini gösterdi. Şoför bir süre tereddüt etse de bu yollarda kimseyi bırakma alışkanlığı olmadığından stop edip yolcusunu beklemeye başladı. Mehmet Emin, yolda dökülüp kalacak ayakkabılarını eline alıp göğsünü meme gibi şişiren yüreğinin vuruşuyla epey bir zaman sonra otobüse yetişip arka koltuğa kendini dar attı.

İçeride flitle sıkılmış gibi bir ayak kokusu vardı. Şoför oturduğu mahalden inip kol demirini motora sokarak hızlıca çevirdi ve acenteden yeni çekilmiş Magirus Deutz'ün motorunu ilk seferde harlattı. Motor çalıştığında Mehmet Emin sessizce camı aralayıp burnunu aralığa yapıştırdı. Aldığı yalnızca hava değil, aynı zamanda alışkın olduğu boru üfürmesine benzer kalın bir sest, yolun kenarındaki fundalıktan yelve gıdıkları geliyordu. Bir süreliğine köyüyle ilgili kulaklarının duyduğu son ses o olmuştu.

Yolcuların duyacağı yüksek bir sesle şoför, “Hay aslanım be, arı gibi maşallah” dedi ve o arının sahibi olmanın verdiği gururla ağzı açık kendine bakan yolculara doğru gözünü kaldırmaya hacet duymadan şilte üstüne şilte atılmış koltuğuna geçip oturdu. Onun işi yolcularla değil, yollarlaydı; bu yolda her şoför, hatta her muavin arabadakileri yolcu değil, koltuğun tersinden üzerine oturduğu köle olarak görürdü; otobüsler yollarda ışıldayan külçe altınlardı. Halbuki onun, çınar ağaçlarındaki sığırcıkları havalandırarak gaza bastığı bu yol o kölelerin babalarının yapımında eline tek kuruş almadan yıllarca karın tokluğuna çalıştığı şosesiydi.

Otobüsün dördüncü vitese geçtiği Kaymakam Çeşmesi’nde yerden bitme muavin yanına gelerek daha önce yolculara dağıttığı kesekâğıtlarından bir tane de Mehmet Emin’e uzatarak, “Bu öküz arabası değil, Magirus; bakarsın kusarsın” dedi. Gerçekten de kustu, ama yalnız o değil, Agonya’nın kirpik gibi kıvrılan yollarında otobüs bir o yana bir bu yana yattıkça Üvecik ve Hisar tepelerinden inmiş dağlıların arasında kusmadık kimse kalmadı. Herkes kusmuğunu kesekâğıdında sakladı, ancak Güngörmez Sapağı’ndaki molada “Su dökme-ye gidiyorum” deyip utanarak ormana bıraktılar. Denir ki, Güngörmez meşelerinin boylu boslu bir insanın saramayacağı kadar geniş kuturda olması, kusmuktan insan gübresiyle beslenmeleriyle ilgilidir.

Dağları, ifrazatları geride bırakmışlardı; artık şehrin koku kusu geliyordu. Tomruk ve hayvan taşıyan kamyonlar; fötr şapkalı, iskarpinli, yelekli, göbekli adamlar; neredeyse zorla önüne çay koyan garsonlar her bir taraftan bitiyordu. Şoför ara gaz vererek ilerlediğinde yolcular kendine çekidüzen vermeye başladı; tarağı olan saçını taradı, kravatı olan kravatını

sıkıladı, ceketini ceketini ilikledi. Şehre girdiklerinde herkes camlara yapıştı; Balıkesirlilerin yalnızca saatini değil, konumunu da ayarladığı saat kulesiyle, suyu kutsal şadırvanın önünden geçerken ayağa kalkmayan kalmadı.

Mehmet Emin, kendini her zaman güvende hissettiği Zağnos Paşa Camii'nin önünde inip Eski Kuyumcular Mahallesi'ne doğru hızlı adımlarla yürüdü; şehirde görünür olmaktan utanıyordu. İki yıldır lisesinde okuyordu, ama henüz sınıfta konuşulan hiçbir bilgi okul duvarını aşıp sokaktaki insanın ne kafasını ne yürüyüşünü değiştirdiğini görmüştü; sokakta yine erkekler önde, kadınlar doğurdıkları çocuklarından da gerideydi.

Şehre alışmamıştı, kahvelerde paradan başka şey konuşulmuyor; zeytinlikleri, taşbaskı işlikleri, un fabrikaları olan tıknaz adamlar delik paraların, kör kuruşların hesabını yaparak kürem kürem para topluyorlardı. Bu kadar para çilingiri insanın yaşamın tek kapısını açmadan yaşaması, üzerine para yapıştırılıp dolaştırılan hayvandan öte neye benzeyebilirdi ki? Şadırvanda uzun uzadıya abdest almak, Yıldırım Camii'nde hocanın hemen ardında saf tutmak, çarşıda en köpüklü kahveyi içmek bu çok konuşulan ama hiç görünmeyen paraların sergilendiği en bilinir sahnelerdi.

Ayvalık'tan yağ, İzmir'den üzüm, Aydın'dan incir gelir; dükkânların içi dışı mal dolar, oradan insanların gövdelelerine girerdi. Erkek göbekleriyle dükkân vitrinleri malların en iyi sergilendiği yerlerdi! Bu şehirde hesapsız tek iş yapılmazdı, çoğu hesap sahibi kapkara bir akbabaydı. Bir istisna, Fatma'nın çalışkan oğlu Mehmet Emin Erkan'dı. Derin derin hesabını yapacağı pek bir şeyi yoktu onun; okulunu bitirecek, o sürede de tek ayakkabı tek pantolon tek gömlektan ikincisi-

ne geçmeyecek, her gün bir francaladan fazlasını yemeyecekti. Bu kadardı; onun hesabı yetinmenin destanıydı.

Eski Kuyumcular Mahallesi'nde konak genişliğinde bir evde yaşayan gayrimüslim eski bir kuyumcunun kömürlükten bozma bodrumunda kalıyordu. Bir köşede hâlâ kömür yığıntıları duruyor, iki karışık pencereden dışarıdaki dalları rüzgârın eğip bükmesine göre içeri ya güneş giriyor ya da girmiyordu. O güneş girmesin istiyordu, çünkü o zaman bahçedeki yıldız manolyanın bembeyaz katmerli çiçekleri kırka kırk bir tablo gibi penceresini süslemiş oluyordu. Büyük şanstı, yeryüzünde henüz hiçbir zenginin salonuna böylesine canlı bir tablo asılmamıştı. Kuyumcu tezgâhından bozma kapının kilidi bir ipti; dışarı çıktığında ip dışarıdaki kambur çiviye, içerideyse bir halkaya bağlanıyordu ve rüzgâr, kapının boşluklarından ona yaz kış yeryüzünün en güzel sonatlarını çalıyordu.

Yetinmenin sanatını yapıyordu; mesela sık sık kalem almazdı, parmaklar tutmayana kadar ufalan kalemleri kamışların ucuna sıkıştırır, sonuna kadar kullanırdı. Kitaba, silgiye de ihtiyaç yoktu; arkadaşları bir paragraflık yazıda bir düzine yanlış yapıp sayfaları boşa harcarken o, bir defteri eski zaman hattatları gibi kitap haline getirir, yazdıklarının imlasında, harfinde tek hata çıkmazdı; dikkatin ilmiydi yaptığı. Derste anlatılanı dinler, küçük notlar alır, sonra saman sarısı deftere öğrendiklerini harfiyen yazar, hafta sonları da Dinkçiler Mahallesi'ndeki kütüphaneye gidip her dersin kitabını değil, ansiklopedisini yutardı.

Hiçbir şeyi yoktu ama kafası bir Anadolu kilimi gibi rengârenkti. Yokluktan varlık yaratılmasına verilecek en güzel örnekti. Kendisi israf etmediği gibi, başkasının israfına da hoş bakmazdı. İki yıl boyunca Balıkesir'de daha az kalem, daha

az ayakkabı satılmış, onun yüzünden neredeyse daha az nefes alınmıştı. Saat gibi, gün boyu, yıl boyu aksamadan dönen dişlileri vardı. Balıkesir'in kulede asılı bir saati vardı, yanında iki ayak üstünde duran ilk saati tek saniyesi boşa dönmeyen Mehmet Emin Erkan'dı!

Mehmet Emin oturup yemek yemezdi, çünkü önünde iki sene boyunca hiç çanak olmamıştı. Sene başında annesinin yazdan yarıp kuruttuğu üç çuval kak ve bir çuval nohut olurdu. Yağ taşında bileylenmiş çakısıyla ekmeği tek kırıntı dökmekten dilimler, nohudu ıslayarak yer, kakı dilinin üstünde yumuşatır, "curk" eden bir sesle yutardı.

Okula herkesten önce gelir, herkesten geç çıkar; sınıfın en arkasında oturur, hiçbir zaman parmak kaldırmaz ama her zaman en yüksek notu alırdı. Hayata yoksulluğun içinden, okullara alçakgönüllülüğün tepesinden başlamıştı. Herkes bilirdi, en geriden başlayıp en ileri geçmenin ilk şartı çalışkanlıksa ikincisi gassalın karşısındaki ölü kadar sessiz ve alçakgönüllü olmaktı.

O sene ev sahibi Bedros Efendi bel fıtığı nedeniyle yattığından tevzi alanına gidip kömür alamamıştı. Bu Mehmet Emin için iyi bir şeydi, çünkü bodrum katındaki iki oda bir sofa niyetine kiralanan yerin yanındaki alan bir depoydu ve o sene henüz kömür dolmamıştı. Ama o sene kış erken inip de insanların kulaklarını yara etmeye başlayınca Sonya Hanım elinde sünger kadar yumuşak bir pandispanyayla aşağıya indi ve bacalı kek kalıbının içinden yarısını kesip kiracısına uzatarak, "Bedros Amcan kalkamıyor, tevzi alanına gidip bize bir araba kömür alabilir misin?" dedi. Mehmet Emin, üst kattakilerin kendisine muhtaçlık duyarak aşağıya inmesinden memnuniyet ve mahcubiyet duymuştu. Mahcubiyet pandispanyaya

karşılık verememesinden kaynaklanıyordu. Önceki yıl paskalya zamanı, “Belki çörek getirirler de kalakalırım” diye hazırlanmış, amerikanbezinden büzgülü bir torbada, tınlı toprakta yetişmiş Mustafabey armudundan dilinmiş kak vermişti. Bu sene köyden henüz kak gelmemişti, geçen yıldan kalanlar da yüz ağartacak halde değildi; göbekli, gevrek olanları yemiş, açlığı inceliğe galip gelerek misafir payı ayırmamıştı. Geriye kalan eciş bücüş takımı onu hayatın utancından çıkarıp kendi masalına sokacak güçte şeyler değildi. Balıkesir’de küçük farklar insanı büyük masallardan düşürmeye yetebiliyordu.

Bedros Efendi bir köylünün eline o kadar parayı tutturmayı göze alamadığı için bir süre İzmir’de kilise mektebinde eğitim gördükten sonra Balıkesir’de liseye başlamış olan kızını Mehmet Emin’in yanına takmıştı. Talin’le Mehmet Emin, hiç konuşmadan Zağnos Paşa Camii’nin yanındaki geniş alana geldiler; bir sobanın üstünde, birbirine değmeden ısınan iki güğüm gibi dikildiler. Önlerinde irili ufaklı tepeler halinde yağlı kömür, kokkömürü öbekleri; çıkışta da burnunda yem torbaları takılı halde dizi dizi at arabaları vardı.

Mehmet Emin atı en besili, sahibi en arık olan arabayı seçip yağlı kömür öbeğinin dibine çektirince kız ağzını ilk kez açıp kesme cam gibi bir sesle, “Bu kokkömürü mü?” diye sordu. Mehmet Emin, cevap için ince eleyip sık dokuyunca zamanlamayı kömürcüye kaptırdı: “Kok öbür yığın.” Kulağı kesen ince ses tekrar yükselerek, “Biz ondan alacağız” dedi ve ağzından başka söz çıkmayacakmış gibi dudaklarını inceltip kilitledi, başını eğdi. O taraftan başka söz gelmeyeceğine göre, Mehmet Emin’in de soru sormaya, yorum yapmaya hakkı kalmamış gibiydi. Eğer kalsaydı, “Kok sobada kolay yanmaz, tüter, is yapar” diyerek, söze dökülmek için çok az fırsat bulan

ansiklopedik bilgisini konuşturacaktı. İçinde bilgi kilitli kitap gibi kaldıkça organları dağılan kömür tezekleri gibi “cıyır cıyır” yırtılıyordu.

Araba yüklendikten sonra, kömürlerden kalan küçük bir alana sığıştılar. Tekerlekler virajları döndükçe birbirlerinin üzerine yığılıyorlardı. Mehmet Emin daha önce kuzulara değmiş, köpekleri sevmiş, kedilerin başını okşamıştı, ama hiçbir canlının bedeni şimdi olduğu gibi bir ılıklik vermemişti ona. Götürdükleri kömürleri daha yakmadan, üst üste atılmış battaniyeler gibi ısıtıyorlardı birbirlerini. Sanki Mehmet Emin’in bedeni ölmüş de bir tek ona dokunan sol bacağıının sol yanı, sol omzu ve pıt pıtı arttıkça artmış yüreği canlı kalmıştı.

Dayanamadı; omzundan gelen bir silkinme, dirseğinden geçip bileğine vuran bir atımla sol elini beş santim daha sola aldı. Kendiliğinden olmuştu; eli, rüzgârda havalanan kâğıt gibi uçup öbür elin sırtına kondu ve yüreği o an son pıtını vurup tekrar çalışana kadar durdu. Yaşamdayken yapamayacağı şeyi kısacık ölerək yapmayı becermişti nihayet. Bir süre geçti ve sol yanağını ılık bir hava yaladı, Mehmet Emin bir dışının nefesinden gelen sıcaklığın üzerine döküldüğünü hissetti; ıslak, ılık, mahpushanede havası gibi bir şey...

Araba virajı dönerken kömür tezekleri ile bedenler arasında iki yeni türbülans oldu; tezekler kütür kütür birbirini kırıp ufalarken bedenlerin elleri kendilerini açarak birbirine doğru uzandı. Bir kuşun havada durması gibi, çırpınan kanatları olan tedirgin edici bir gövde vardı şimdi Mehmet Emin’in önünde. Yüreğinde yeni bir pıtla yaklaşan eli bir kelebeği tutar gibi tutmuş, öbür koluyla da bir kuzuya sarılır gibi sarılarak onu savuran kuvveti yenmişti. Aradaki ipek gömlek delikanlının tenine krem gibi süründükçe eriyip sanki yok

oluyordu. Hayvanlar dağlarda nasıl Tanrı'nın iradesinden kopuk kendi başlarına halleniyorsa, onların elleri, tenleri de, arkalarındaki iradede kopuk kendi başlarına sevişiyordu. Mehmet Emin, ellerinin iki yılan gibi dolanmasına kendini kaptırmıştı, onların kendi başına kıvrır kıvrır birer vahşi hayvan oluşuna inanamıyordu.

İkisi şimdi aynı silahta, tetiği çekince önü alınamayarak patlayan, kendi başına hedef bulup cinayet işleyen iki mermi gibiydi. Kömür daha eve varmadan harlı bir bacada yanmaya başlamıştı. Şehir kızı Talin, yaş farkını atlayıp ilk konuşan oldu ve "Bir hoş oldum" dedi.

Mehmet Emin cevap veremeyip daha çok tılandı, kızın hamlesine karşılık verememekten bedeni söndü, elini onun belinden çekti. Şimdi herkesin eli kendi eli, beli kendi beliydi. Arabacı, arka taraftaki sarsılmadan az çok ne olduğunu anlasa da, gökkuzgununu aratmayan çoğu arabacıdan farklı olarak, bakar kör, duyar sağır kışla nöbetçisi misali, ortalığı velveleye vermeden bekledi. Birileri neyi hak ediyorsa insanlar o yönde davranmaya başlıyor, hayat onlara o hediye veriyordu.

Eve geldiklerinde Mehmet Emin kimseye görünmeden evine geçti, fakat biraz sonra iki yevmiyeci yan tarafa kömür atmaya başlayınca çıkıp gitti. Başına gözüne kavlak parçalar gelecek diye değil de kömür kelleleri yattığı yere düşmeye başlayacak diye sinirlenmişti. İlki alçakgönüllülüğe sığdı, ama ikincisi topala işkence oluyordu. Usta bir mancınıkçı gibi kelleleri bazen tam yastığının üstüne düşürüyorlardı; küstahça düzgün iş yapıyor, alacakları parayı bir insana işkence etmek pahasına hak ediyorlardı.

Onun evden çıkıp gittiğini gören, buğusu yağmur damlalarıyla yol yol çizilmiş bir camın ardından bakan Talin ol-

muştı. Sokakta incelmış incelmış, sonunda Atatürk Parkı'nın iki bayraklı kapısından girip bir camdaki buğu dağılır gibi yok olmuştu. Talin parkı şimdi daha iyi görüyor fakat yokluğun içinden onu seçemiyordu; aklına bir şey gelmiş gibi camı tıklatarak kendi kendine, "Kahveyi kapattığımda, telveden belli belirsiz siyah bir su gibi süzülen adam sakın bu olmasın" dedi.

Mehmet Emin parkta, rüzgârın önündeki yarık gibi kendi kendine uğulduyordu: "Yağ fabrikasında 'Gel bu yaz çıkırıksık' dediler de, 'Ben liseliyim, amele değilim' dedin; tembele iş buyur sana akıl öğretsin. Madem para kazanıp bir kata geçmedin, şimdi böyle ameleden beter kömürlükte yat. Bugün kömürden tek farkın, sobaya atılsan ortalığı onun kadar ısıtmayacak olman!"

Söylenerek yüzünü kıpkırmızı çıkartıp saçlarını telek gibi kabarttı, yumruğunu öfkesine cevap vermeyen ağaçlara vurduktan sonra da ağaca olan şiddetine dayanamayarak ağzını kapattı; biraz daha gücü olsa kendini öldürürdü. Tanrı insana gücü, her şeyi, herkesi öldürebileceği ama sonrasında kendini öldüremeyeceği kadar veriyordu.

Şimdi çevresindeki kavakların hışırtısını duyuyordu; ağaçlar kömür olmadan önce başlarını yellere böyle veriyordu. Geç vakit eve doğru süzüldüğünde ayın aydınlığında okulda giydiği ceketle pantolonun yarı beline kadar kömür yığını içinde kaldığını; ince ince yazılıp bir inci kolye gibi dizilmiş defter yapraklarının kömür tozuyla dolduğunu; anacığının eliyle yapıp gönderdiği beze yığınının ufalanarak kömüre karıştığını; buna karşılık, duvarda asılı bez torbadaki salçanın hasarsız kurtulduğunu ve bir köşede duran kalbur iriliğindeki ekmeklerinse iki pataklayıp silkelemekle hâlâ yenir durumda

Bir isim ve zamanla iç içe geçen dört kader çizgisi...

Tütün kokulu tarlalarda ateşböceklerinin ışıyla yolunu bulan, sevdiklerini geride bıraksa da ideallerinden vazgeçmeyen Ziraatçı Mehmet Emin...

Güreş meydanındaki gücünü pazarlık sofrasının hesabıyla birleştiren, paranın yolunu da insanın ağırlığını da şaşmadan tartan Tüccar Zarifoğlu Mehmet Emin...

Sokakların hoyratlığından sinemanın büyüsüne savrulan, hem çocuk hem asi kalbiyle kaderine koşan Oyuncu Mehmet Emin...

Darbe yıllarının karanlığından çıkıp insanlara umut olan, şifayı dağıtırken kendi yaralarını sessizce sarmayı öğrenen Doktor Mehmet Emin...

Tahir Musa Ceylan, dört kuşak boyunca Mehmet Emin adını taşıyan erkeklerin çatallanan kaderlerini, savaşlarını, sevdalarını ve yenilgilerini anlatıyor. Bir ismi dört hayata bölüp tek bir hikâyede birleştiriyor.

Bir ailenin, bir yüzyılın ve insanın kendi kaderine karşı verdiği en çetin mücadelenin romanı *Dört Mehmet Emin*...

